

BIBLIA

- księga ksiąg

(gr. babilon - zwój papirusu, "książka")

↳ zbiór wielu tekstów, które powstały niemal 1,5 tys. lat temu

↳ najważniejsza z ksiąg

STARY TESTAMENT

- święta księga żydów (uznawany judaizmu i chrześcijan)

NOWY TESTAMENT

- uznawany Chrystusa

NAJWAŻNIEJSZE!

EWANGELIE wg.

św. Mateusza

św. Marka

św. Łukasza

św. Jana

NAJWAŻNIEJSZE dla Judaizmu!

TORA - PIĘCIOKSIĄG MOJŻEZA ks.:

- rozkazy
- myśli
- kapłańska
- prawo
- późniejszego prawa

objawione, nadchnione
Słowo Boże, przekazywane
przez wybranych, stanowiąc
podst. judaizmu i
protestantyzmu i
prawosławia i
katolicyzmu

TESTAMENT

(łac. testamentum - ostateczna wola) oznacza wola człowieka - w chwili śmierci, ale też przymiennie (między Bogiem a ludźmi) Stary Testament mówi o przymieniu Boga z Izraelitami.

Nowy Testament o przymieniu Jezusa z całą ludzkością

STARY TESTAMENT

- najstarsza część Biblii (od XIII p.n.e do I w.p.n.e)

≡ JĘZYK HEBRAJSKI! ≡

Uprzejmi faraon Ptolemeusz II Filadelfos

PRZEKŁAD NA GRECKI

→ SEPTUAGINTA

(72 tłumaczy w 70 dni)
z łac. znany 70

* Michał Anioł „Stworzenie Adama”

w obrazie widoczny twarz Ewy. Niemal stykające się palce Adama i Boga symbolizują więź łączącą ludzi z Bogiem. *

WOTYMY BIBLIJNE:

- Wygnanie Adama i Ewy z raju (Massacio „Wygnanie z raju” 1424)

- Zabicie Abela przez Kainę

- Potop i arkus Noego

- Budowa wieży Babel (Pieter Bruegel „Wieża Babel 1563)

- Ofiarowanie Izakowi (przez Abrahama) (Caravaggio „Ofiarowanie Izakowi 1593)

- Przejście Izraelitów przez Czerwone

- Pokorzenie Mojżesza przez Boga Dekalogu

NOWY TESTAMENT

JEZYK → GRECKI, ARAMEJSKI

1) EWANGELIE (gr. euangélion "dobra nowina")

Matteus

Markus → najstarsza

Lukas

Jan

Rzeźba

* Michał Anioł „Pieta” 1500r.

Matka z martwym Jezusem na kolanach *

MOTYWY BIBLIJNE

- narodziny Jezusa (Lorenzo Costa „Święta Rodzina” ok. 1480)
- Chrzest Jezusa w Jordanie
- Ostatnia Wieczerza
- Mękczowanie (Albert Altdorfer „Wieszanie” 1515)
- Zmartwychwstanie

PRZEKŁADY BIBLI

Najstarszy, pieważ siedemdziesiąt
1) Stary Testament z hebrajskiego na grecki → **GRECKI SEPTUAGINTA** (III-II w. p.n.e.)

(45 w.) do stary trydenckiego) powszechne tłumaczenie
2) **Łacińska Biblia na łacinie** → **HULGATA** (łac. vulgata editio „wydanie”) (popularda, ludowa)
przez Hieronima ze Stridonu na polecenie papieża Damazego I

(współczesna wersja Neohulgaty w 1978r. przez JP II)

3) późne średniowiecze

Jakuba Hujka - **przetłumaczenie polski** XVII } PRZEKŁADY KATOLICKIE
Biblia Tysiąclecia - przetłumaczenie polski 1965r }

4)

Biblia brzeska → antoniński }
Biblia nieświeżowska → kalwiński } PRZEKŁADY
Biblia Łódzka → luteranński } INNOWIEROZE

SPOSOBY PRZEKAZYWANIA BIBLI:

- tradycja ustna (słowa Abrahama, Izraela, Jakuba)
- kamienne i gliniane skorupki (Mojżesz)
- papirus, zwój, kodeksy (Jeremiaś, Ezechiel)
- papier, druk (Gutenberg XV w. n.e.)

KANON BIBLIJNY

24 DZ.

↳ liczba ksiąg = 24

↳ księgi:

- Pięcioksiąg (Wyjścia, Rodzaju, Kapłanów, Liczb, Powtórzonego Prawa)
- Księgi Proroków (Izraela, Jeremia, Ezechiela, 12 proroków mniejszych)
- Pisma (Księgi: Psalmów, Przysłów, Miód, Pieśń nad Pieśniami, Rut, Lamentacje, Eklezjastes, Estery, Daniela, Ezechiel, Kroniki)

KOŚCIOŁY PROTESTANCKIE

↳ liczba ksiąg = 39

↳ Księgi:

- Księgi uznane przez Żydów, ale w odmiennym ujęciu i 27 ksiąg Nowego Testamentu

KOŚCIOŁ KATOLICKI I PRAWOSŁANNY

↳ liczba ksiąg = 73

↳ Księgi:

- Starego Testamentu - 46
- Nowego Testamentu - 27

PODZIAŁ KSIĄG BIBLIJNYCH

	• historyczne	• dydaktyczne	• profetyczne
STARY TESTAMENT	↳ Tora - Księga - Księga sędziów	- Księga Miód - Księga Psalmów - Księga Koheleto - Pieśń nad Pieśniami	- Księga Izajasza - II - Jeremiasza - II - Daniela
NOWY TESTAMENT	- Ewangelie - Dzieje Apostolskie	- Listy Apostolskie	- Apokalipsa Św. Józefa

TEOLOGIA - (gr. theologia 'nauka o Bogu')

założyciel judaizmu (gr. Iudaioś 'Żyd') - MOJŻESZ

↓
głosiona przymiennie ludu Izraela z Bogiem (Jahwe), który stworzył świat i kieruje jego losem. Biblia hebrajska = Stary Testament.

ISLAM → Mohammed, Koran

BIBLIA - zbiór prawd
- jako źródło hist. jest świadectwem historii narodu żydowskiego.

↓ dzieło literackie

- np. przypowieść (parabola), pieśń, psalm, hymn, modlitwa
- różnicowana narracja
- są symbole i alegorie

↓
SYMBOL

(gr. symbolon 'znak rozpoznawczy')

Motyw bezużytku znalezienia treści głęboko ukrytych i niejasnych. W odróżnieniu od alegorii, w symbolu związek między przedstawianym zjawiskiem a ukrytym sensem nie jest ustalony raz na zawsze, lecz ma charakter jednorazowy i może być odkrywany na różne sposoby.

↓
ALEGORIA

(gr. allegoria 'mówienie obrazem')

Motyw mający oprócz sensu dosłownego dodatkowe znaczenie, ogólniejsze, umowne, konwencyjne, często ustalone przez tradycję.

Biblia można traktować jako zbiór prawd uniwersalnych rozważań o charakterze moralnym. Stanowi ona źródło refleksji także dla ludzi niewierzących i wyznawców religii niechrześcijańskich. Wymiar uniwersalny mają nie tylko nauki moralne płynące z ksiąg mądrościowych Starego Testamentu oraz ewangelicznych przypowieści, lecz także większość przykazań Dekalogu, uznawanego w naszej kulturze za podstawę porządku etycznego.

INTERPRETACJA LITERALNA - dosłowna

INTERPRETACJA ALEGORYCZNA - drugie dno itp.

- II - MORALISTYCZNA - rady, wskazówki

- II - MISTYCZNA - (gr. mystikōs 'tajemny') doświadczenie ze światem Bożym

Podczas czytania one współistnieją i przenikają się

wygawieści o synu marnotrawnym

Łk 15, 11-32

Ojciec [Bóg]

[Bogobojni, zawsze wierni]

starszy syn

ü

- oddany ojcu zawsze
- słucha go
- one spełniał się
- posłuszny
- pracowity
- wierny ojcu
- słamuje go
- pokorny
- przy go

kiedy młodszy syn powrócił
tylko jeden moment żalu

[Ludzie błonni, ale się nawracają]

młodszy syn

ï

- niepokorny
- opuszcza go
- żada swojej części majątku
- roztworny
- roztworzył pieniądze
- po cierpieniu zrozumiał, że źle zrobił, porucił żal i skruchę, chce wrócić do go
- Wraza ze świadomościomucenia, może być surogatem
- zbawiony syn

przyjeżdża do domu, ojciec
wyprawia ucztę, to dawno
starszego syna, konkluzja
jaka zamyśla tę przypowieść
powiedzenie go, że należy
się radować bo ten,
którego uważano za zmarnego - czyli
ten który zaginął - odnalazł się

KONKLUZJA!

[Bóg cieszy się z powrotu każdego nawróconego
grzesznika (Bóg kocha ich tak samo, i tych
zawsze przy nim jak i tych dopiero nawróconych)]

Przypowieść o rolnikach w winnicy Mt 1-16

SENS DOŚCIGNY

- 1) narrator - imienny, ma niepełną wiedzę o rzeczywistości, jest doświadczonego
- 2) czas narracji - dzieje się od rana do wieczora, czas historyczny nieokreślony, można uprawiać winorośl
- 3) bohaterowie - gospodarz, rolnicy, nadca majatku. Gospodarz wynajmuje rolników, nadca majatku wypłaca należność a dostają tyle samo pieniędzy choć pracują o różnych porach
- 4) fabuła - jednowersyjowa i prosta, nieskomplikowana

SENS ALEGORYCZNY

• gospodarz - Bóg

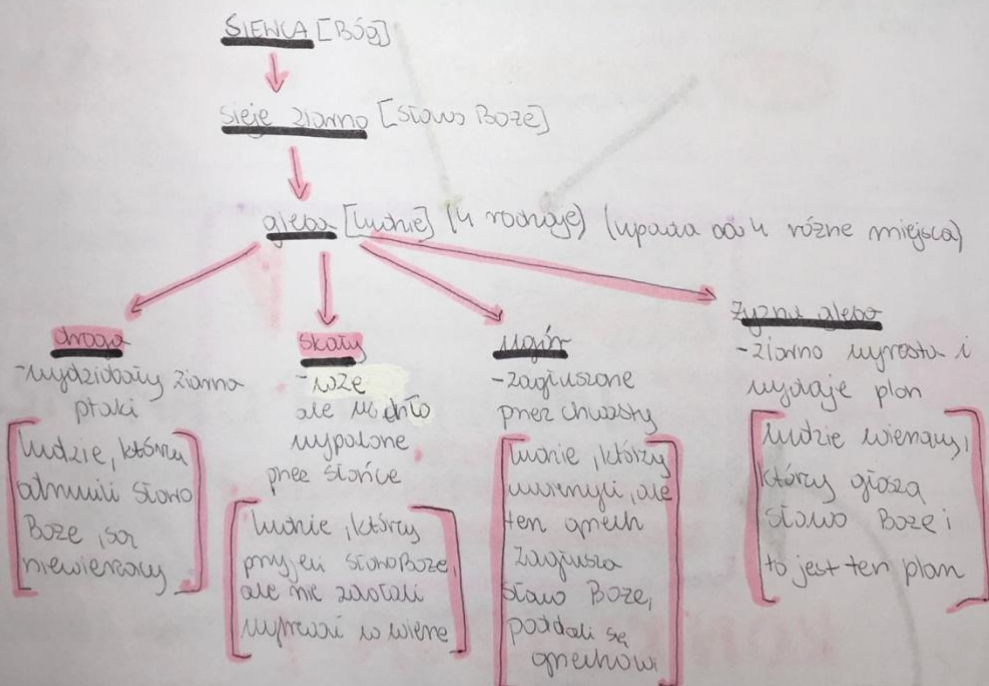
• nadca majatku - bory pomarzę, anioł

• rolnicy - ludzie

PRZESTANIE

Bóg nagradza zbawieniem, kto w niego wierzy niezależnie od tego, czy ktoś wierzy przez całe życie, czy nawrócić się w trakcie

Przypowieść o siewcy Mt 13, 3-9

VANITAS VANITATUM et OMNIA VANITAS

KS. KOH

marność nad marnościami i wszystko marne

Autor psalmów → DAWID, Salomon, Mojżesz
↓
głównie mniej

Jest 150 psalmów → psalter → zbiór psalmów

PSALM 100 dziękczynny

Wniosek:

relacja: król i poddany

1) dystans

2) relacja: oparta na
zaufaniu i zaufaniu

Bóg: Pan, Bóg, Stwórca, dobry, Tęskawy,
wieny postać → opium, On, Go

człowiek: własność Boga, onia z Boga
postawiska, lud Boga, chwali Boga, ma
błogosławić imię Boga i ma mu służyć

PSALM 130 błagający

AGAPE POWTÓRZENIE **PANIE**

Bóg: Pan, który udziela przebaczenia, należy mu służyć i się go bać,
ale należy nadzieję w nim mieć i na Boga się czeka. Tęskawy,
dawca odpoczynku.

człowiek: smieszny człowiek z głębokości (symbol gniewu)

PIEŚŃ NAD PIEŚNIAMI

temat = miłość

zmysłowa liryczna

• PORÓWNIANIA

• EPITETY

• METAFORY

• superlatywy, komplementy

CECHY CHAR.

Rosetti, "Obłubienica"

#zobakarek → miłość o nie miłość do Boga

Obłubieniec (dojmaty, doskonały) → Bóg

Obłubienica (miłość kobiety) → naród Izraelski

(lub → Chrystus
→ Kościół)

TERAZ - powołano miłości m x k cielesnej, duchowej jako dar Boga

AGAPE - miłość

Funkcje środków stylistycznych:
- żeby wyrazić to relacje, w ich tonu

gr. - parable - zestawienie
dok siebie

PRZYPowieść (parabola) EPIKA

cechy gatunkowe

Świat przedstawiony w przypowieści jest podporządkowany układowi, przenośnemu sensowi opowiadanej historii. Jej bohaterowie są postawieni celem ind. i a. symbolicznie. Ilustrują uniwersalne prawdy egzystencjalne.

↳ czas i miejsce akcji - nieokreślone (konkretnie)

↳ bohaterowie są schematyczni

↳ fabuła jest prosta, jawna

↳ narrator Bóg

CECHY
ŚWIATA
PRZED.

PRZYPowieść PARABOLICZNA - 2 przesłany - sens dosłowny i ukryty, alegoryczny

SENS
DOSŁOWNY

SENS
ALEGORYCZNY

PRZYPowieść

PRZYPowieść O Kłosać

Mt 24-30

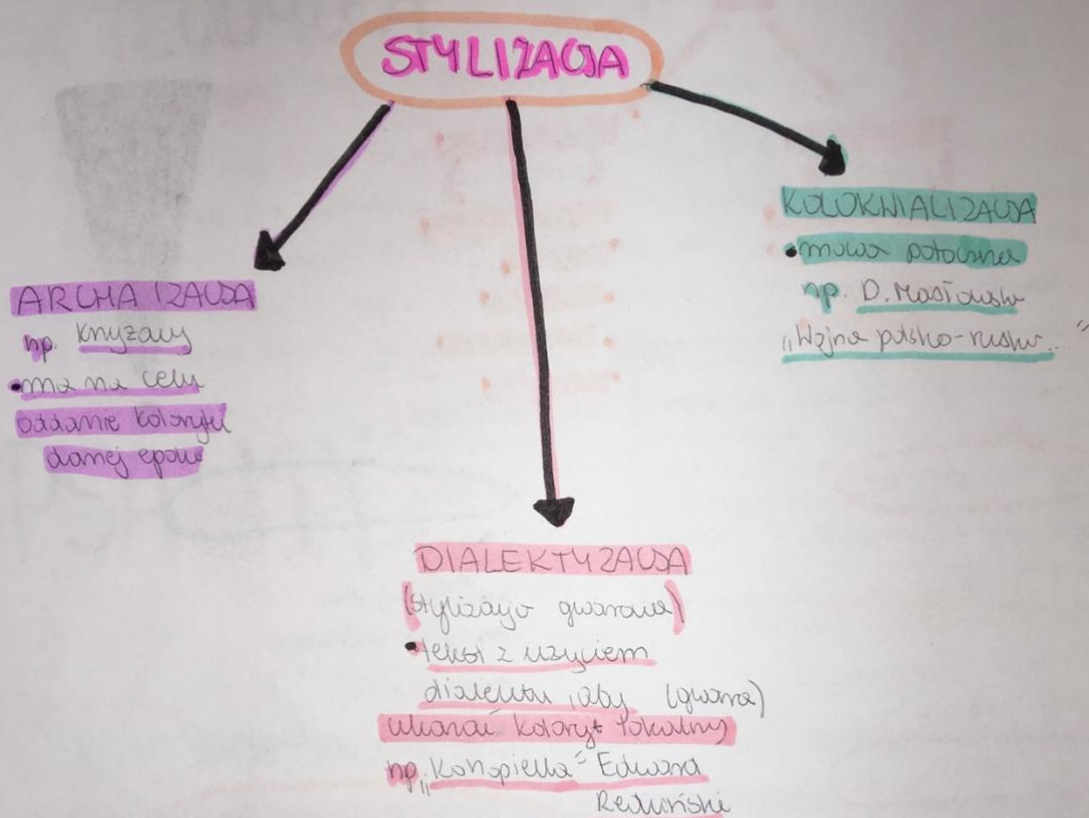
SENS DOSŁOWNY

SENS ALEGORYCZNY

ciowick / gospodar	→	Bóg, Jezus
sieje	→	głosi swoją naukę
ziarna / nasienie na roli	→	Słowa Boga wśród ludzi
nieprzyjaciel / wroóg	→	szatan
sieje chwasty	→	wprowadza gnęch, zło
między pniecia	→	między ludźmi wiarygodnych
siłowy	→	amiatowe
pytają, czy zebrać chwasty	→	chwasty uszczelniać zioła z wrogiem
czas zbioru	→	świat ostateczny
Zebrać chwasty i spalić je	→	gnęchliwych zostawia potępionych
zostawienie pniecia do spichierza	→	ludzie wiarygodni trafiają do Królestwa Bożego

STYLIZACJA

to zabieg świadomy autora, mający na celu naśladowanie w wypowiedzi określonego stylu

STYLIZACJA BIBLIJNA (nawiązanie do stylu biblijnego)

CECHY STYLU BIBLIJNEGO:

- 1) podział na wersety (każdy werset od nowego werseta)
- 2) powtórzenia (=paralelizm)
 - ↓
- 3) budowanie zdań według tego samego schematu (paralelizm)
- 4) anafora = powtórzenie (na początku kolejnego wersetu)
- 5) rytmizacja
- 6) patetyczność, patetyzm, uroczystość
 - ↓
 - bardzo uroczysty, patetyczny
- 7) inwersja = styl przedstawny
- 8) środki stylu ogólnie
- 9) symbole i alegorie

KSIĘGA HIOBA →

Jak pogodzić obraz Boga tak rozpamiętującego jako źródło dobra, mądrości i sprawiedliwości z jego zapadłymi cierpieniami i złością?

= TEODYCEA

(gr. *theos* "bóg", *dike* "sprawiedliwość", "prawo")

Biblijny autor wykazał pewną niekonsekwencję. Z 1 strony podkreślał, że plany Boże są dla człowieka niemożliwe do poznania i „głębokim nie może być na równi z głębią stawiany”. Z drugiej zaś – sugerował, że stworca wynagrodzi Hioba i jego niezłomną wierność i niezawinione cierpienie, przywróci mu dawne szersze.

PSALMY

LIRYKA

- 150

↳ Mowa o przenoszeniu człowieka jego relacji z Bogiem,

* W mitologii Hiob to Niobe. Ta żona króla Teb urodziła 7 córki i 7 synów. Pchnęła się nimi i doradziła to Latona (matkę Artemidy i Apolla) Msząc zniechęcając matkę, tych dwóch bogów zabiła smokami. Z ich krwi powstała Niobe. Zeus użył się nad jej cierpieniem zamieniając ją w skałę.

PSALM

(gr. *psalmos* 'śpiew do utwora harfy') gatunek liryczny

liturgiczna pieśń religijna o charakterze modlitewnym lub hymnu

Księga Psalmów

PSALTERZ - (gr. *psalterion* 'instrument strunowy i szarpamy') Księga Psalmów w odrębnym wydaniu modlitewnika

PSALMY:

- 1) Dzielące
- 2) Podwalne (chwalenie)
- 3) Błagalne (błaganie)
- 4) Żalobne
- 5) Profetyczne (proroctwa - mowa o przyszłości)
- 6) Pokutne
- 7) Mądrościowe (zawierają refleksje)

KSIEGA WYJŚCIA - II część Pięcioksięgu

do osiedlenia się Izraelitów w Ziemi Obiecanej i śmierci Mojżesza

→ EXODUS (gr. eksodos 'wyjście')

5 pierwszych ksiąg Starego Testamentu:

- Źródło prawdy wiary, norm dotyczących moralnych i prawnych
- podstawa przekonania o wyjątkowej roli, którą Bóg wyznaczył narodowi żydowskiemu w planie zbawienia ludzkości.

Główny bohater - Mojżesz

Prorok

- urodził się w Egipcie

- wybrany do przeprowadzenia ludu Izraela i wyprowadzenia do Ziemi Obiecanej.

- wiele razy ukazywał mu się Bóg, dawał mu rady

Podczas 40-letniej wędrówki Izraelici natrafiali na liczne przeszkody, ale zawsze miał ich Bóg w opiece i pomagał.

np. 1) gdy wychodzili z Egiptu, rozstąpiło się przed nimi Morze Czerwone, a potem połonienia pustyń,

2) Bóg uratował też naród żydowski przed śmiercią głodową na pustym zsyłając mannę z nieba.

3) Dzięki autorytetowi Mojżesza Izraelici, w którym imieniu zawart on na górze Synaj przymierze z Bogiem, odrzucili kult złotego cielca i zobowiązali się przestrzegać 10 przykazań

KSIEGA WYJŚCIA - jedna z najważniejszych w Starym Test.

WĄTKI TRADYCJI BIBLIJNEJ

↳ wyprowadzenie narodu wybranego z Egiptu

↳ zawarcie przymierza z Bogiem

↳ przekazanie Dekalogu

↳ wreszcie miłosierdzie i wyrozumiałość Stwórcy, który wybaczył Izraelitom odstąpienie od wiary (cult złotego cielca)

ARKA PRZYMIERIA - symbolizuje Namiot Spotkania i Arka Przymierza.

Arka była ozdobną skrynią, w której umieszczono kamienne tablice z Dekalogiem. W czasie wędrówki przez pustynię przenośywano ją w Namiocie Spotkania, później w świątyni Jerozolimskiej. Później zaginął

Przypowieść o miłosiernym samarytanie" Ełk 10, 30-37

Nauczka moralna jest powiedziana prosto, wprost pokazana nauka Jezusa bez sensu umyślnego

Tak. exemplum (przykład) - 2 rodzaj przypowieści

Do kim?

o człowieku, którego został napadnięty i pobity
Przeszedł najpierw kapłan, który nie zarykował tak jak byśmy się tego spodziewali, że okazał miłosierdzie, potem przeszedł lewita, a potem samarytanie, który się nad nim zlitował, opatrzył rany i zawiózł do gospody i pielęgniarki oraz dał 2 denary na wydatki dla niego.

NAUKA MORAŁNA - chciejmy być miłosiernymi (najlepiej) miłosierdzie

APOKALIPSA ŚW. JANA

OSTATNIA KSIĘGA BIBLI
gr. Apokalipsis - objawienie

Charakter profetyczny / prorocki

Podst. I w h.e. - księga symboliczna i tajemnicza, symbole po dziś dzień nie zostały zinterpretowane
Wizja końca świata
KATASTROFA - zniszczenie, destrukcja

SENS ESCHATOLOGICZNY - OSTATNI

POD WPLYWEM DZWIĘKU TRĄBY → 7 ANIOŁÓW trąbi

1) anioł nieba spadnie grad i ogień z krwią i spłoną lasy ziemi + cała trawa

2) anioł górę pioną ogniem (wulkan) wybuchają u nas młotki zamieni się w kien

3) anioł spada wielki ogień (meteor) woda staje się gorzka.

SYMBOLIKA

Jęźdźcy (apokalipsy) (4)

1) jeździec biały koń, jeździec ma biały i czerwony (do / by zwyciężyć)

symbol
czystości
miewinności
i dobro

symbol
zwycięzającego
Chrystusa

symbol
zwycięstwa

2) jeździec koń barwy ognia, ma miecz

sugeruje że to śmierć i pokor, mord

3) na czarnym koniu symbol zła, quatu
w relacji waga

4) Trupie białe → śmierć na nim siedzi

Zakończenie księgi ma o nastaniu Nowego Jerozolimie na gruzach starego,
bezbożnego świata

ELEMENTY: FANTASTYCZNE, BAŚNIOWE, ALEGORIE, TAJEM. SYMBOLE

BABILON - siedziba wrogich Chrystusowi sił ciemności, stulec światła
miejsce mieroty, rozprężenia moralnego

SYMBOLE

666 - liczba szatana

7 - jest w wielu miejscach Księgi np 7 pieczęci, liczba doskonała, pełna

10 - dekalog

Dieczer - symbol upadku Rzymskiego

BABILON - symbol miasta opieku i obłudy

Alfa i omega - początek i koniec

BIBLIZM - drany zw. frazeologiczne, pżeciła, metafory z Bibii

ZNACZENIE KULTUROWE BIBLII:

- dla wiaryduych to święta księga
- Biblia jest źródłem historycznym
- Biblia jako dzieło literackie, która zawiera opunkli literackie tj. Psalm, Pnypawiesć, Hymn, lamentacja, Pieśń, modlitwa

HIOS!

utwór poetycki, wyrażający żal, rozpacz, nieszczęście. Tematem jest beznadzieja człowieka wobec przeciwności losu

- Biblia jako źródło frazeologiczne (tworzenie języka)
- Biblia jest źródłem praw moralnych, inspiracji dla artystów

KSIĘGA RODZAJU - GENESIS (gr. genesis "początek")

POCZĄTEK ŚWIATA, LUDZKOŚĆ, PIERWSZYCH LUDZI, PATRIARCHÓW

PATRIARCHA

(gr. patriarches "pragiciel")

Biblijne określenie odnoszące się do legendarnych pragici ludności i ludu Izraela:

Adama, Noego, Abrahama, Izraela, Jakuba, Józefa i innych (do czasu Mojżesza)

W pierwszych rozdziałach omajdujemy echa wiew biblowych mitów, pntuowanych. Ich celem było ułananie potęg i mądrości Boga, relacji między człowiekiem a stworzonym światem, sensu i natury ludzkiej egzysyencji. Księga rozpoczyna opis stworzenia świata. Wynika z niego, że na początku był tylko stworzyciel, a świat został powołany do życia przez Boga. Wypłatkowe miejsce wśród wszystkich bytów zajmują ciadwki. Bóg uczynił go swoim namiestnikiem na Ziemi. Odamił wyobrażenia i zdolnościami. Stworzył na swoje podobieństwo.

Pierwsi ludzie - Adam i Ewa - byli dotamieni życiem wiecznym, spójnym i wewnętrzna harmonia. Ulegli jednak pokusie zła, okazali nieposłuszeństwo Bogu i zjedli owoc z zakazanego drzewa. Konsekwencją grzechu pierworadnego było wygnanie z raju - nieuchronność śmierci i wewnętrzny niepokój. Pierwsi rodzice, zjadając zakazanego owocu, naradili się na gniew Boga, ale zyskali zadność moralnej oceny swoich uczynków. Od tam do tam wola ludzka była dokonując etycznych wyborów. Wini o tym m.in. kolejna opawie z Księgi Rodzaju - historia Kaina i Abla.

Genesis ukazuje wizję stworzenia świata i wypłatkowe miejsce iktóre Bóg przeznaczył ludzkości. Odpowiada na pytania o przyczynę wewn. niepokój człowieka, poszukiwanie sensu doświadczanego życia, skazania grzechem oraz piethem przemijania i śmierci.

POCZĄTEK

KSIĘGA RODZAJU = KSIĘGA STWORZENIA = GENESIS

KONIEC

ABRAHAMOWA ŚL. JANA = KSIĘGA WYŚCIA

BIBLIJNA WIZJA STWORZENIA ŚWIATA

ciemność, bezwładność, pustkowia

Duch Boży unosi się nad wodami

Akt stworzenia następuje dzięki sile

spełniającej słowa Bożego ["Bóg mówi"]

DZIEŃ 1 → oddzielenie światła od ciemności, stworzenie dnia i nocy

DZIEŃ 2 → oddzielenie wód pod sklepieniem od wód ponad sklepieniem, skorupa Ziemi

DZIEŃ 3 → oddzielenie wody od lądu (stworzenie łazów i mórz) stworzenie roślin

DZIEŃ 4 → stworzenie ciał niebieskich (słońca, księżyca i gwiazd) - umieszczenie ich na sklepieniu nieba - rozdanie dniem i nocą

DZIEŃ 5 → stworzenie istot pływających i ptactwa

DZIEŃ 6 → stworzenie bytła, zwierząt pełzających, żółwi zwierząt, stworzenie człowieka na obraz i podobieństwo Boga [ma się rozmnożyć i ma panować nad ziemią (władza = odpowiedzialność)]

DZIEŃ 7 → Bóg odpoczął dzień odpoczynku, uczynił go świętym

Akt Stworzenia:

uporządkowanie, oparcie na chronologii, czas, harmonia

działo skończone, pełne, doskonałe

moc Bożego słowa (działające tylko poprzez słowa "Niech się stanie")

Bóg = wszechmogący i najwyższy

MITOLOGIA

1) ma początek chaos

2) z chaosu 1 para bogów (Uranus, Gaja)

3) system: politeizm

4) świat wyłania się z chaosu bez ingerencji siły wyższej

5) kwestia władzy = walka (boga)

6) stworzenie człowieka: kilka wersji

(np. przez Prometeusza)

głina + łzy

ducha z ognia

człowiek słaby

7) nie wiadomo ile czasu trwa stworzenie → czas nieokreślony

BIBLIA

1) na początku bezwładność, ciemność

2) Bóg był przed stworzeniem świata, był, jest, będzie

3) monoteizm

4) wszystko powstaje mocą Bożego słowa (Bóg = Stwórca)

5) kwestia władzy = odpowiedzialność

6) stworzenie człowieka mocą Bożego Słowa z problemu? człowiek doskonały, stworzony na podobieństwo i do obrazu Boga

7) 6 dni + odpoczynek - dzień dominacji